

Çocukların çocuklukları susturulmasının istiyorum

ÇİLEM HÖKELEK

Hacer Kılıçoğlu'nun *Havaya Bak* adlı kitabı, *Günışığı Kitaplığı* tarafından yayımlandı. *Hacer Kılıçoğlu*, yeni öykü kitabında hava koşullarıyla duygu durumlarını buluşturuyor. Kitapta yer alan, birbirinden ilgi çekici 10 öykü, sanatçı Huban Korman'ın desenleri eşliğinde dünyaya meraklı gözlerle bakan çocuklara, yepyeni ve umut verici yaşamların kapılarını aralıyor.

Günışığı Kitaplığı tarafından yayımlanan son kitabınız *Havaya Bak*'da mekân kullanımında *Aydede Her Yerde* ile benzer çeşitliliği gözlemliyoruz. Aynı zamanda kültürel ve insani algı anlamında da zengin bir kitap. Bu çeşitliliğin öyküciye ve öyküye avantaj sağladığını söyleyebilir miyiz?

Yeryüzünde yaklaşık 7,5 milyar insan yaşıyor. Uluslararası ortamda tanınan 193 ülke var. Her insan ve her ülke biriktirir. Ve elbette bu sayıda ülke ve insan çeşitliliği müthiş bir kültürel zenginliktir. Ülkemdeki ve yurtdışındaki yolculuklarımda bu zenginliğin kişiliğime ve yazdıklarıma katkı sağladığını gördüm. Buna sevinirim. Çocuk okurlarımın, hatta yetişkin okurlarımın, bu konulardaki farkındalıklarını öykülerimle artırabilirsem sevinçten havalara uçarım. Kültürel farklılıklar konusunda birkaç örnek vermem gerekirse... Örneğin, Hindistan'da kedi görmeyiz. Hintliler

kast sistemine inanırlar ve en alt kastta kabul ettikleri fareye zarar veriyor diye kedileri yaşatmazlar. Çin Devleti, nüfus artışını önlemek için 70'li yıllardan bu yana her ailenin yasal olarak yalnızca bir çocuk sahibi olmasına izin verir. Letonya'da haziran ayında bir gün (23 haziran) mutluluk günü diye adlandırılır ve Letonlar çocuklarına sıklıkla "Mutluluk" adı verirler. Daha pek çok örnek var. Çocuk okur, bir ülkeden ötekine, bambaşka kültürlerle hopyayıp zıplayan bu öyküleri çok seviyor. Ama bazı öyküler gıdıklarken, ansızın çimdik atan öykülerle de karşılaşabiliyor okur. Örneğin, Bosna'da savaş sonrası yapılan binaların pencereleri minnacıktır. Bomba patladığında camlar, diğer şeylerden daha çok gürültü çıkarıyor diye. Edebiyatta ve hayatta hüznün de var, okur buna alışmalı.

Sonuç olarak, çocuk bu öyküleri severek okuyorsa öykü yazarının da keyfi yerindedir elbette. Evet, okur için de yazar için de avantajlı bir durumdur.

Aydede Her Yerde'den sonra üst üste üç romanla okurlarınızla buluştunuz. Şimdi öyküye geri dönüş. İki tür arasındaki gidiş gelişlerde ne hissettiniz, öykü nerede duruyor sizin yazınızda?

Romanlarımda da öyküler anlatıp duruyorum. Çocuk okur uzun metinle bunalmasın diye kitabı bölümler halinde ele alıyoruz zaten. Yayınevim de buna çok özen gösteriyor. Her bölüm başlıbaşına bir öyküdür. Her iki öykü kitabımda da,

(Aydede Her Yerde ve Havaya Bak,) çok sayıda öykü ve öykü kahramanı kurguladım. Durum böyle olunca kısa anlatımı tercih ettim. Oysa bir çocuk okurumun dediği gibi her öyküden bir roman çıkarabiliriz ama ben kısıdan yanayım. "Kısa öykü yazacak kadar uzun zamanım yok," der Çehov. Kısa anlatımla çocuğa merak duygusu vermek, onu bilgiye boğmadan heyecanlandırmak, her şeye şaşmasını sağlamak, aklını kışkırtmak, hatta hayal kurmasını sağlamak istiyorum. Ama şöyle bir sorunumuz var, toplumca merak edeni ve hayal kuranı küçümsüyoruz biz, "Ammada meraklı oldun," ya da "Ammahayalpe-rest oldun," diyoruz. Bense çocuk okuruma diyorum ki, "Hayal kurun, merak edin ve sorun. Sormak başlangıçtır."

Sorunuzun tam karşılığını vermem gerekirse şunu diyebilirim: Öykü ya da roman, türü hiç önemli değil bence, neyi nasıl vereceğinizi kafanızda netleştirmişseniz, yazarken çocuktan yanaysanız, iyi bir şey çıkar ortaya.

-Yaşamdan kesitler sunan öyküler, ama aynı zamanda yaşamın sürekliliğine uyum sağlayan öyküler. Sanki öyküler okurun zihninde devam ediyor gibi...

Doğru bir saptama çünkü öyküler benim zihnimde de devam eder. Öyküden ve öykü kahramanlarımdan kopmam. Fena bağlanırım onlara. Çocuk okurumda da bunu gözlemliyorum. Bir okurum, Perşembeleri Çok Severim kitabımın kahramanı Tibet'i sormuştu. Geçen zaman içinde Tibet'e ne olmuştu, zayıflamayı başarmış mıydı. Başka bir okurum Gevrekçi Mahmut'un peşine düşmüş, onun yaşadığı mahalleyi bulmaya çabalamıştı, babasıyla birlikte. Bu beni öyle eğlendiriyor ki, kitaplarımdaki kahramanları başka başka kitaplarımda karşılaştırıp duruyorum. En olmadık yerlerde hem de. Sürpriz! Örneğin, Aydede Her Yerde kitabımda bostan bekçisi Fırat çocukların hemen hemen sevdiği karakterdi ve onun hikâyesi kitapta bitmemiş gibiydi. Ben de Havaya

Bak'ta Amerika'dan gelen kuzeni Derin ile ikisinin öyküsünü tamamladım.

-Özellikle öykülerdeki çocuk kahramanlar, öykünün bulunduğu coğrafyadan ve o kültürün içinden geliyor. Gözlem gücünüzün öykülerde ön planda oluşu, gezgin bir yazar olmanızla ilişkilendirebilir miyiz?

Yolculukları seviyorum, evet. Gözlem gücüm fazla olduğu için mi yolculuklardan pek çok çocuk kahramanla dönüyorum ya da yolculuklar mı beni gözlem gücü yüksek biri yaptı, çözemem. Çocukluğuma dair yazdığım Ben Eskiden Çocuktum (Everest Yayınları, 2005) kitabımı yazarken öyle tuhaf ayrıntıları yakalamışım ki, posta müdürü babam postane kasasının kilidini defalarca kontrol ederdi ya da annem güneşe çıkarken pembe bir şemsiye kullanırdı, kenarları sutaşıyla bezeli... gibi gibi... ben bile şaşmıştım. Demek ki kişilik özelliğim olarak da adlandırabileceğim bir şey bu. Yazmaya aralıksız devam ettiğinizde günlük hayatınızın bir rutini oluyor gözlemlemek. Bir gün, metro beklerken görevli genci izlemeye başladığımı fark ettim, bazı sabahlar balkonuma konmuş kargaları izliyorum, uzun süre, öyle akıllılar ki, şaşıyorum, bir çocuk ağlaması işittiğimde kafamda bir kurgu oluşmaya başlıyor, kafede yan masadaki çiftleri takip ediyor gözlerim. Yoruca bir durum, hatta hastalıklı bile diyebilirim ama yazarken epey işe yarıyor doğrusu.

Son romanınız Dağ Sustu Dağ Konuştu'nun üzerinden iki yıl geçti ve ülkede, bu coğrafyada olup bitenler bir edebiyatçı olarak sizi nasıl etkiledi? Yazar olarak sizde değişen, biriken şeyler neler?

Yorgun bir coğrafyada yaşıyoruz. Çocuk tacizleri, çocuk gelinler, kadın cinayetleri, komşu ülkelerimizdeki savaşlar, ülkemize savaştan kaçıp sığınan insanlar, dünya makinasının un ufak ettiği yaşamlar... ve daha bir dolu şey. "Savaşa karşı savaşmak gerek," diyor S Zweig. Herkes kendi savaşını veriyor, evet. Yazan biri olarak duygularla çok uğraştığım için savaş verirken ben, biz yazan insanlar, daha çok hasar görüyoruz ve acı çekiyoruz. Bu yüzden yazılarımda barışı anlatmaya çabalıyorum hep. Savaşlar olmasın, çocuklar ışıl ışıl çocukluklar yaşasınlar, çocuklukları susturulmasın istiyorum. Çevre bilinci konusunda verdiğim savaş ayrı. Dağ Sustu Dağ Konuştu kitabımı, Karadeniz yöresinin, yaylaların ve Kaçkar Dağları'nın, aklımı başımdan alan güzelliğini gençlere anlatmak için yazmıştım. İçimizdeki dağları da konuya dahil ederek doğa tutkumu gençlere aktarmaya çalışmıştım.

Geçen yaz, Ayder Yaylası'nın nasıl talan edildiğini gördüğümde, kendi kendime dedim ki, iyi ki yazmışım bu kitabı.

Coğrafya değişiyor, kalıcı olan kitaplar.

Kitapların iyileştirme gücüne inanmak olası mı?

